

Príhovor prezidentky Slovenskej kardiologickej spoločnosti

Vážené dámy, vážení páni, milé kolegyně a kolegovia, vzácní priatelia!

dovolujem si Vás osloviť z pozície prezidentky SKS na začiatku trojročného volebného obdobia. Prosím, prijmite môj príhovor ako poďakovanie za to, čo ste urobili pre Slovenskú kardiologickú spoločnosť a slovenskú kardiológiu. Už to, že ho čítate a venujete mu svoj vzácny čas svedčí o vašom záujme o dianie v SKS a o jej aktivite. Rada by som

prezentovala niekoľko osobných myšlienok či pohľadov na oblasti a ciele, na ktoré by sa SKS mala sústrediť a rozvíjať. Súčasne si dovoľm upozorniť aj na niekoľko javov v slovenskej kardiológii, ktoré vnímam s obavami alebo nevôľou.

Po 10 rokoch sa vraciam do funkcie prezidentky SKS. Výbor SKS ma do tejto funkcie zvolil jednomyseľne. Znie to oslavne, ale pravdou je, že členovia SKS, ktorí by v súlade so stanovami mohli a súčasne boli ochotní prevziať na seba túto neľahkú úlohu, chýbajú. Sama som dosť dlho so súhlasom ujať sa tejto pozície váhala. Premýšľala som čím to je. Vo väčšine krajín tento problém neexistuje. Funkcia prezidenta Národnej kardiologickej spoločnosti sa považuje za vysoko prestížnu a atraktívnu a schopní kandidáti o funkciu súperia. Príčinu, a tým skôr ani riešenie nepoznám. Iste sa na tom podieľa dlhodobé zvyšovanie náročnosti aj kvantity každodennej práce v zamestnaní, všeobecné znechutenie z vývoja v zdravotníctve aj spoločnosti, malý počet akademicky činných kardiológov, ako aj zodpovednosť, časová a spoločenská náročnosť funkcie prezidenta SKS. Do určitej miery však aj niečo čomu ja hovorím „démonizácia“. Funkcia prezidenta SKS je opradená mýtom extrémnej pracovnej záťaže, nárokov, zodpovednosti a osamotenosti. Niečo na tom je a súčasne je to jedna z vecí, ktoré sa musia zmeniť. Treba vyškoliť pracovne do vysokej miery samostatný a spoľahlivý sekretariát a delegovať úlohy aj zodpovednosti na celý

širší výbor SKS. Priestor na sebarealizáciu a tvorivú činnosť smerujúcu k pozdvihnutiu slovenskej kardiológie majú dostať všetci v širšom výbore SKS. Len tak sa stane funkcia prezidenta atraktívnou pozíciou, v ktorej možno tvoriť, a z ktorej sa možno tešiť. Predpoklady na to sú. SKS má v súčasnosti formálne aj obsahovo širokú a prepracovanú činnosť. Je odbornou spoločnosťou s dobre etablovanými štruktúrami a transparentným rozhodovaním. Pracuje na základe moderných demokratických stanov. V ostatných rokoch hospodári so ziskom, a tak vytvára reálne zázemie na napĺňanie svojich cieľov. Predpoklady sú. „Len“ to urobiť. No veď toto! Žiadny Sato to nespraví. Musíme to urobiť my. Z vlastnej vôle, vlastnými silami, vlastnou iniciatívou, z vlastného presvedčenia.

Nový výbor SKS vstupuje do obdobia neľahkého a v mnohých smeroch neistého. Je to obdobie formované epidemiou COVID-19, reformami či pokusmi o reformy zdravotníctva, stupňujúcimi sa nárokmi a dokonca aj útokmi pacientov. Obdobie negatívnych emócií, dezinformácií, hoaxov a konfrontácií s rôznymi zoskupeniami angažovanými v starostlivosti o pacientov, ktorých asi jedinou alebo najdôležitejšou potrebou je sa zviditeľniť. Pri dôkladnejšom pohľade, tvorivom rozmyšľaní s nevyhnutnou dávkou optimizmu, odvahy a nasadenia ho však môžeme vidieť ako obdobie príležitostí. Príležitosti na zmeny a inovácie, ktoré posilnia a skvalitnia činnosť SKS.

Základnými nástrojmi na plnenie úloh SKS a komunikácie s odbornou verejnosťou sú časopis Cardiology Letters, webová stránka (www.cardiology.sk) a dnes už aj sociálne siete. Predovšetkým časopis Cardiology Letters prechádza zásadnou prestavbou v snahe zabezpečiť dostatok vhodných rukopisov. Postu šéfredaktora sa ujal od roku 2022 profesor MUDr. Peter Mitro, CSc. a bude zostavená nová redakčná rada. Jedným z prvých krokov novej redakčnej rady bude posilniť viditeľnosť a čítanosť časopisu. S týmto cieľom chceme pripraviť novú webovú stránku časopisu a členskú základňu pravidelne prostredníctvom elektronickej komunikácie a sociálnych sietí informovať o obsahu časopisu a prizývať k jeho formovaniu. K tomu by sme radi prispeli aj zlepšením elektronickej vizualizácie časopisu novou webovou stránkou.

Jednou z najzodpovednejších a najcennejších aktivít SKS sú činnosti v oblasti „Odporúčaní“. Ročne vzniká asi 4 – 5 Odporúčaní ESC a zvyčajne sú publikované vždy pri príležitosti každoročného Kongresu ESC. ESC umožňuje bezplatnú publikáciu týchto dokumentov národnými spoločnosťami, po ich oficiálnej akceptácii konkrétnou spoločnosťou. Takto prijatý dokument „Odporúčaní“ preštuduje skupina odborníkov z relevantných pracovných skupín SKS. V „Komentári“, ktorý je publikovaný v našom časopise zhrnie najdôležitejšie nové informácie s perspektívou ich implementácie na Slovensku. Vreckové formy „Odporúčaní“ prekladáme do slovenského jazyka a poskytujeme ich ako prílohu k časopisu Cardiology Letters. Myslíme, že to nestačí. Odporúčania sú zásadné dokumenty, ktoré zakotvujú odborné princípy diagnostiky a liečby. Často sú to veľmi rozsiahle materiály, ktoré nie je čas podrobne študovať. Rozhodli sme sa preto, že prijatie „Odporúčaní“ podporíme organizáciou špeciálnych tzv. Implementačných mítingov. Tieto budú dva ročne a budú sa na nich prezentovať a diskutovať všetky „Odporúčania“ publikované ESC v predchádzajúcom roku.

Oblasť registrov považujem za oblasť, ktorej má SKS v budúcnosti venovať viac sústredenej a koordinovanej práce. Veľmi cenné výstupy už priniesol Slovenský register akútnych koronárnych príhod (SLOVAKS2). Rovnako boli publikované výstupy z troch registrov akútneho srdcového zlyhávania (SLOVASEZ I, II a III), kardiochirurgického registra, prebiehajú či prebehli prieskumy, registre či surveye fibrilácie predsiení, artériovej hypertenzie či pľúcnej artériovej hypertenzie. Podielame sa na viacerých Európskych registroch. Zásadnou otázkou v súvislosti s registrami je dosiahnuť aj publikáciu ich výsledkov. V tomto ohľade sa ponúka cesta „oživenia“ grantov SKS, ktoré by podporili preferenčne zber, analýzu a publikáciu dát získaných z prierezových prieskumov klinickej praxe a registrov.

Jednou z principiálnych otázok je, do akej miery a akými cestami sa má, či môže SKS angažovať pri naplňaní či obrane záujmov určitých svojich profesijných skupín, napríklad ambulantných kardiológov či lekárov v špecializačnej príprave. To, že máme záujem a cítime povinnosť zaoberať sa týmito problémami deklarovala SKS vytvorením špecifikovaných pracovných skupín. Chceme sa zasaadiť o zlepšenie podmienok činnosti kardiologických ambulancií či zjednodušenie, štandardizáciu, vyššiu transparentiu a kvalitu špecializačného štúdia. Otázkou je, akou cestou tieto potreby uplatniť. SKS je občianske združenie, ktorého základným poslaním podľa stanov je rozvoj odbornej úrovne kardiológie a na rozdiel od komory, odborov či hlavných odborníkov nemá priame napojenie, ani nie je vyjednávacím partnerom

pre Ministerstvo zdravotníctva, poisťovne či iných regulátorov (či dysregulátorov J). SKS prizýva napríklad MZ ako partnera, keď treba nejaký odborný pohľad či radu – nezáväzne bez nároku byť oficiálnym poradcom a bez záväznosti na akceptáciu našich názorov. Sú na ňu delegované úlohy, bez toho, aby mala reálny či zákonný potenciál niečo presadiť. Dá sa to zmeniť? Chceme to zmeniť? Vieme to zmeniť? Iste o tom budeme na výboroch diskutovať a uvítame podnety aj celej členskej základne. Nedávna história s problémami, ktoré vznikli ohľadom aplikácie nového zákona o lieku ukazuje, že musíme byť aktívnejší a možno aj odvážnejší. Musíme mať správne argumenty a dostatok sebareflexie. Potom máme naozaj šancu uspieť v tom, aby sme boli nie dobre ohodnotení, ale v tom, aby adekvátne ohodnotenie našej práce prispievalo k zlepšeniu starostlivosti o pacientov s kardiovaskulárnymi chorobami.

Každoročný Kongres SKS bude naďalej nosnou vedeckou a vzdelávacou aktivitou SKS. Dlhodobou boli a čiastočne aj sú najväčšou slabinou Kongresu suboptimálne priestory. Už viac rokov sa stretávame v kongresových priestoroch X-Bionic v Šamoríne. Vzhľadom na potreby kongresu ich považujeme za to najlepšie, čo je u nás k dispozícii. Je však možné, že nové developerské projekty prinesú v najbližších rokoch nové profesionálne kongresové priestory, ktorých lokalita bude dostupnejšia ako je to dnes v Šamoríne.

SKS pre naplňanie svojich cieľov v roku 2006 zriadila nadáciu SKS. V súčasnosti sú celonárodné mediálne kampane MOST, či iné ciele mediálne aktivity Nadácie široko známe a dobre vnímané. Systematickou činnosťou Nadácie sa nepochybne zvýšilo povedomie laickej verejnosti o význame a rizikových faktoroch kardiovaskulárnych chorôb, čo je prvým krokom pre úspech primárnej prevencie.

Za najväčší dlhodobý nedostatok slovenskej kardiológie (nie SKS) v porovnaní s ostatnými, aj okolitými krajinami považujem takmer úplnú absenciu originálneho výskumu a systematickej vedeckej práce v klinických odboroch. Na kongresoch národných kardiologických spoločností v okolitých krajinách sú prezentované desiatky až stovky výsledkov originálneho domáceho aj medzinárodného výskumu. Neporovnateľne viac prihlášok na prezentáciu originálneho výskumu a pozorovaní dostávajú dokonca takmer všetky iné odborné spoločnosti na Slovensku. Na kongres SKS dostávame v ostatných rokoch z oblasti klinickej kardiológie asi 10 príspevkov, väčšinou spornej kvality. SKS sa viac ako desať rokov snaží tento priepastný rozdiel zmenšiť, a to finančnou podporou publikácie abstraktov, článkov v impaktovaných časopisoch, súťažami

o najlepší poster či publikáciu. Zdá sa, že nie veľmi úspešne. Asi najhorším fenoménom pre pokrok v tomto smere je predstava a zmýšľanie viacerých vedúcich a uznávaných špičkových klinických kardiológov, že tí čo robia v klinickej kardiológii vedeckú a výskumnú prácu sa ulievajú a nerobia nič prínosné, pretože denne nevybavia primerané množstvo pacientov, a tak asi nemajú čo robiť. Neuvedomujú si, že dnes, keď sa niekto chce zaradiť k európskej medicíne, nestačí vyčíslieť počet výkonov. Treba vedieť výsledky, vedecky skúmať a analyzovať vzťahy, generovať a overovať hypotézy. Toto je jediná cesta ku kontinuálnemu udržaniu a zlepšeniu kvality. Toto civilizovaný svet dávno pochopil. Našimi meradlami kvality je však stále počet a spektrum výkonov. Znova sa tlačí otázka o príčinách tohto stavu. Osobne som hlboko presvedčená, že súvisí s potlačením až zánikom, respektíve nezriadením tradičných plne akreditovaných akademických pracovísk na vrcholových klinických kardiologických centrách (kardiovaskulárnych ústavoch a kardiocentrách). Zdá sa, že v ostatných rokoch dochádza aj tu k oživeniu, ale bude trvať veľa rokov, kým sa to preniesie do schopnosti prezentovať sa akceptovateľnými vedeckými výstupmi.

Rada by som na tomto mieste poďakovala predovšetkým predchádzajúcemu prezidentovi SKS MUDr. Petrovi Hlivákovi, PhD. a novému vedeckému sekretárovi MUDr. Milanovi Luknárovi, PhD. Bez ich osobnej účasti, nadšenia a obetavej práce si nasledujúce roky vo funkcii prezidenta SKS neviem predstaviť. Rovnako ďakujem všetkým členom výboru SKS a predsedom pracovných skupín za podporu, rady a nápady a predovšetkým osobné nasadenie venované SKS a rozvoju slovenskej kardiológie.

Vážené dámy a páni, zlepšenie kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti v oblasti kardiológie, pozdvihnutie

vedeckej práce a výskumu nie je v bezprostrednej právomoci, ani vo vymožitelnej zodpovednosti SKS. Zodpovednosť leží najmä na pleciach exekutívnej a zákonodarnej moci, na vrcholných manažéroch v oblasti zdravotníctva, popredných členoch akademickej obce, zdravotníckych vzdelávacích inštitúciách a samozrejme predovšetkým na politikoch a politických nominantoch poverených riadením zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, vedy a výskumu.

SKS chce stáť na strane udržania a rozvoja kvality kardiologickej starostlivosti na Slovensku, zavádzania nových diagnostických a liečebných postupov, dodržiavania a presadzovania európskych štandardov liečebnej starostlivosti a udržania ich širokej dostupnosti. Našou úlohou je stáť na strane vzdelania, vedy a pokroku, uznania týchto hodnôt, ich pestovania a ochrany, čo v konečnom dôsledku prinesie prospech predovšetkým našim pacientom.

Želám všetkým veľa zdravia, pohody, radosti z nadobúdania nových poznatkov, tvorivej satisfakcie z každodennej práce. Súčasne vás chcem poprosiť o názory, podnety a celkovo spätnú väzbu. Jedine tak možno rozvíjať spoločnosť v zmysle stanov a v záujme jej členskej základne.

Verím, že sa v tomto roku vrátíme viac k osobnej komunikácii a stretnutiam, a že SKS bude naďalej pre svojich členov, ale aj širokú odbornú verejnosť a pacientov pomocou pri riešení odborných otázok a zdravotnej starostlivosti v oblasti kardiológie, sprostredkovateľom vzdelávania a podporovateľom vedy a výskumu.

doc. MUDr. Eva Gonçalvesová, CSc., FESC
prezidentka SKS